

MOVE^X

Рекомендації
«Впровадження програм віртуальних обмінів в
освітній процес»
(спільно розроблені учасниками консорціуму)

Disclaimer: The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Програма віртуальних обмінів дозволяє студентам з різних країн співпрацювати онлайн і навчатися разом. Це допомагає їм вдосконалювати свої навички та знання в нових галузях і сферах застосування.

Спираючись на Європейські соціальні права і дотримуючись найкращих європейських практик перезарахування кредитів (наприклад, ECTS), доцільно розробити і забезпечити гнучку структуру для надання знань і визнання зусиль. Використання підходу мікрокредитів є вигідним для програми та студентів, особливо в довгостроковій перспективі та гарантіях:

А) кожен має право на відповідну якісну та інклюзивну освіту, професійну підготовку та навчання впродовж життя, щоб підтримувати та набувати навичок, які дозволяють людям брати повноцінну участь у житті суспільства та успішно справлятися з переходами на ринку праці

Б) кожна людина має право на своєчасну та індивідуальну допомогу для покращення перспектив працевлаштування або самозайнятості; це право на допомогу включає право на отримання підтримки в навчанні та перекваліфікації.

Незважаючи на те, що мікрокредити використовуються все ширше, відсутність спільного визначення та стандартів для країн консорціуму робить важливим встановлення спільних визначень відповідно до місцевого законодавства про вищу освіту в кожній країні. Це включає узгодження термінів як для віртуального обміну, так і для мікрокредитів, щоб уникнути будь-яких непорозумінь між партнерами на всіх рівнях, таких як студенти, співробітники ЗВО та адміністрація.

Оскільки цільові країни цього проєкту (Грузія та Україна) ще не включили мікрокредитів у свої національні системи визнання кваліфікацій, курси, розроблені в рамках проєкту, повинні відповідати ключовим характеристикам мікрокредитів (МК) і допомагати країнам прийняти їх.

Основними характеристиками мікрокредитів є:

- коротка тривалість;
- спрямованість на конкретну тему;
- більша гнучкість у впровадженні;
- відкритість для студентів з різним спектром мотивацій та потреб.

Мікрокредити пропонують студентам гнучкий та ефективний спосіб досліджувати нові сфери та отримувати уявлення про нові концепції без довгострокових зобов'язань, пов'язаних з навчанням на повному курсі. Наприклад, студенти можуть використовувати мікрокредити для швидкого ознайомлення з галуззю знань, що допоможе їм вирішити, чи відповідає вона їхнім інтересам і цілям, перш ніж здобувати повну освіту. Такий підхід не лише заохочує до взаємодії з новою сферою, а й дозволяє поглибити наявні знання, спеціалізуватися в певній галузі або перекваліфікуватися для нового

кар'єрного шляху. Забезпечуючи цілеспрямований, доступний спосіб навчання, мікрокредити підтримують безперервне навчання і допомагають студентам залишатися актуальними в галузях, що швидко розвиваються.

З іншого боку, важливо визнати, що консорціумний підхід з використанням концепції мікрокредитів дозволить розробленим програмам віртуальних обмінів бути відкритими для потреб інших груп зацікавлених сторін, окрім звичайних студентів. Додаткові зусилля, докладені консорціумом над питанням мікрокредитів, принесуть дивіденди в майбутньому з точки зору підвищеної гнучкості рішень, впроваджених в університетах-партнерах

Враховуючи, що студенти можуть використовувати мікрокредитні курси для вивчення або підвищення кваліфікації в темах, що не належать до їхньої початкової галузі навчання, дуже важливо, щоб зміст цих курсів можна було адаптувати до різних рівнів попередніх знань. Студенти, які починають вивчати нову предметну галузь, ймовірно, матимуть різний ступінь обізнаності, і матеріал курсу має бути зрозумілим як для початківців, так і для тих, хто вже має певний досвід у цій галузі. Пропонуючи гнучкий і модульний контент, заклади освіти можуть задовольнити потреби широкого кола студентів. Запровадження короткотривалих курсів, структурованих за модульним принципом, дає змогу студентам налаштувати свою освітню траєкторію, обираючи конкретні модулі, які відповідають їхнім поточним знанням і бажаним результатам навчання. Такий підхід підтримує персоналізоване навчання, дозволяючи студентам просуватися у власному темпі, здобуваючи цільові навички та знання в новій сфері. Зрештою, така гнучкість підвищує доступність та актуальність мікрокредитів, роблячи їх цінним інструментом для навчання впродовж життя та розвитку кар'єри.

Мікрокредити пропонують гнучкий, персоналізований і актуальний підхід до навчання, який можна отримати за потребою, доповнюючи і покращуючи традиційну освіту і професійну підготовку. Надаючи учням цільові знання, навички та компетенції, мікрокредити допомагають людям адаптуватися до швидкозмінних вимог життя і роботи в суспільстві, що розвивається. Однією з ключових переваг мікрокредитів є їхня здатність розширювати персоналізовані можливості навчання для кожного, незалежно від віку чи етапу кар'єри. Вони можуть бути адаптовані для ознайомлення студентів з новими сферами навчання або працевлаштування, дозволяючи людям вивчати різні галузі, підвищувати кваліфікацію або перекваліфіковуватися у цілеспрямований, керований спосіб.

Крім того, мікрокредити слугують способом для студентів продемонструвати свою прихильність до безперервного навчання та

розвитку в певній галузі. Незалежно від того, чи це для особистого інтересу, чи для професійного розвитку, мікрокредити надають реальні докази бажання студента розширити свої знання і вміння. Щоб повністю реалізувати потенціал мікрокредитів, важливо узгодити ключові питання, такі як стандартні визначення та рамки, забезпечивши послідовність і чіткість у їх розробці та застосуванні в різних освітніх і професійних контекстах. Зокрема, при розробці та наданні МК необхідно враховувати такі особливості:

- Угода про канал доставки - онлайн-платформа для спільного навчання;
- Угода про тип програми:
  - Окремі курси та модулі як частина більшої програми;
  - Розширені та додаткові курси для існуючих студентів; Спеціалізації для набуття конкретних знань та/або навичок, які також можуть бути запропоновані як курси безперервного професійного розвитку або тренінги;
- Угода про окремі курси, які будуть доступні безперервно протягом усього навчального року та охоплюватимуть різноманітні предмети та рівні;
- Домовленість про графік зустрічей, які можуть відбуватися у вечірній або денний час. Гнучкість освітніх траєкторій та персоналізоване навчання мають бути пріоритетними. Важливо пам'ятати, що однією з ключових перешкод, які заважають людям брати участь у нових навчальних можливостях, є брак часу через професійні та особисті зобов'язання.

Окрім усього вищезазначеного, під час реалізації програм віртуальних обмінів слід надавати комплексну організаційну та інформаційну підтримку як студентам, так і викладачам, які беруть участь у програмах. Ця підтримка передбачає створення середовища, яке сприяє співпраці та ефективній комунікації між учасниками. Для цього слід створити добре структурований спільний інформаційний простір, де учасники зможуть отримати доступ до необхідних ресурсів, обмінюватися знаннями та вдосконалювати свої навички міжкультурної комунікації. Така платформа не лише сприятиме безперешкодному обміну інформацією, але й підвищить загальну ефективність навчального процесу. Мета цього спільного простору - створити сприятливе середовище для міжкультурного діалогу, що дозволить студентам і викладачам з різних університетів, національностей, культур, релігій і мов взаємодіяти, співпрацювати і вчитися один в одного. Такий підхід може суттєво сприяти академічному та особистісному зростанню учасників, відкриваючи їм різноманітні перспективи та заохочуючи взаєморозуміння в глобалізованому навчальному контексті.

Крім того, доцільно сприяти співпраці з різними зацікавленими сторонами, залученими до проєкту, щоб підвищити кваліфікацію і готовність як адміністративного, так і викладацького складу. Для вирішення

проблем, пов'язаних з міжкультурними та академічними відмінностями, слід організувати регулярні зустрічі, семінари та тренінги, а також консультації. Ці заходи допоможуть підготувати персонал до задоволення різноманітних потреб студентів з різним культурним та академічним досвідом, забезпечивши їм можливість надавати ефективні консультації та підтримку впродовж усієї програми обміну. Такий фокус на професійному розвитку допоможе співробітникам залишатися чуйними та адаптивними до мінливих вимог міжнародної освіти.

Крім того, слід розробити та послідовно застосовувати загальні механізми та інструменти аналізу й оцінювання в межах усієї програми. Ці інструменти мають забезпечити належне вимірювання та оцінювання як академічних, так і міжкультурних результатів навчання у справедливий і прозорий спосіб. Завдяки стандартизації практики оцінювання всі учасники отримають вигоду від чітких і справедливих процесів оцінювання, незалежно від установи чи країни, з якої вони походять. Це також допоможе підтримувати академічну доброчесність програми, забезпечуючи цінний зворотний зв'язок як для студентів, так і для викладачів щодо їхнього прогресу та сфер, які потребують вдосконалення.

Нарешті, деякі бажані дії, які можуть сприяти впровадженню програм віртуальних обмінів у форматі мікрокредитів, включають:

- Удосконалити технологічну інфраструктуру та переконатися, що інфраструктура, яка підтримує програми віртуальних обмінів, є надійною, зручною та доступною для всіх учасників. Онлайн-платформа повинна підтримувати співпрацю в режимі реального часу, безперебійну комунікацію та ефективну доставку контенту. Це дозволить студентам і викладачам ефективно взаємодіяти з матеріалами курсу та один з одним, незалежно від географічних чи технічних обмежень.

- Встановити чіткі правила перезарахування кредитів між навчальними закладами. Узгодити програму з Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою (ECTS) або еквівалентною національною системою, щоб забезпечити визнання та винагороду зусиль студентів у різних країнах та установах. Це підвищить привабливість програм віртуальних обмінів, надаючи учасникам відчутні академічні переваги.

- Сприяти розвитку культурної чутливості та інклюзивності в рамках програм віртуального обміну як для студентів, так і для викладачів, щоб сприяти створенню більш інклюзивного та шанобливого середовища. Це підготує учасників до міжкультурного діалогу та співпраці, покращить комунікацію та зменшить непорозуміння, що виникають через культурні відмінності. Регулярні семінари з інклюзивності та міжкультурної

комунікації мають стати стандартною частиною програми для посилення співпраці між різними учасниками.

- Сприяти гнучкості освітніх траєкторій, щоб пристосувати їх до різних зобов'язань студентів. Пропонувати різні способи викладання, такі як асинхронний контент, записані лекції та модульне оцінювання, щоб студенти могли опрацьовувати матеріал у власному темпі. Гнучкість дедлайнів та оцінювання також може допомогти студентам ефективніше збалансувати свої академічні, професійні та особисті обов'язки.

- Заохочувати розвиток мереж навчання за принципом «рівний-рівному» в рамках програми віртуальних обмінів. Структуровані групові заходи, оцінювання колегами та спільні проєкти можуть посилити навчальний досвід, дозволяючи студентам вивчати різноманітні точки зору один одного. Такий підхід не лише поглиблює розуміння матеріалу, але й сприяє командній роботі, лідерству та міжкультурній взаємодії.

- Запровадити регулярний зворотний зв'язок від студентів та викладачів для оцінки ефективності програми. Збір зворотного зв'язку протягом усього курсу, а не лише наприкінці, дає змогу вчасно вносити корективи для вирішення проблем та покращення навчального процесу в режимі реального часу. Крім того, безперервне оцінювання гарантує, що програма залишається актуальною, відповідає потребам учасників та сучасним освітнім тенденціям.

- Визначити чіткі та вимірювані результати навчання для кожної мікрокваліфікації та модуля. Це забезпечить студентам структурований шлях навчання та допоможе їм відстежувати свій прогрес. Чітко окресливши навички та знання, які вони отримають, учасники краще зрозуміють цінність віртуальних обмінів і те, як вони можуть сприяти їхньому академічному та професійному зростанню.

- Зробити освітній процес більш релевантним і цікавим, інтегрувати реальні кейси та практичне застосування знань, що викладаються. Це дозволить студентам побачити безпосередній вплив того, що вони вивчають, у ширшому контексті обраної ними галузі навчання або майбутньої професії. Практичні вправи, симуляції та проєкти, що відповідають реальним сценаріям, можуть підвищити мотивацію та покращити перенесення знань у професійне середовище.

- Створити можливості для студентів взаємодіяти з наставниками, професіоналами галузі або випускниками за допомогою програми професійної освіти. Ці зв'язки можуть надати цінну інформацію про практичне застосування того, що вони вивчають, і допомогти студентам побудувати професійну мережу, яка може бути корисною для їхньої майбутньої кар'єри. Сесії нетворкінгу, вебінари та програми наставництва

мають бути інтегровані як ключові компоненти програм віртуальних обмінів.

- Підкреслювати важливість навчання впродовж усього життя, надаючи студентам можливість безперервної участі у програмах віртуальних обмінів навіть після завершення початкових курсів. Пропонувати можливості для подальшої спеціалізації, підвищення кваліфікації або перекваліфікації у суміжних галузях, що дозволить учасникам постійно розширювати свої знання та адаптуватися до мінливих вимог ринку праці. Це може підвищити рівень залученості учасників до професійної діяльності, а також забезпечити довгостроковий успіх програми.

Disclaimer: The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union